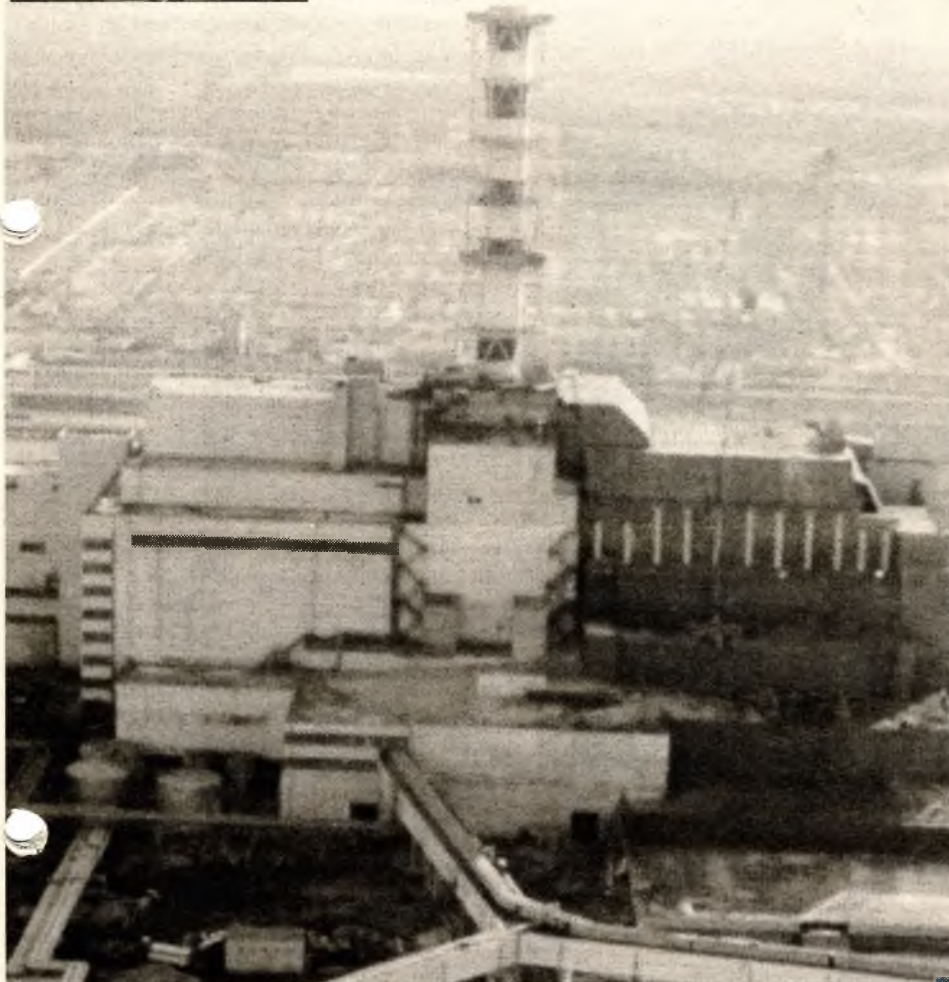

ЧОРНОБИЛЬ: НОВА ПОЛІТИКА

8 грудня відбулась робоча поїздка Президента України Віктора Ющенка на Чорнобильську АЕС і в зону відчуження. Супроводжували Віктора Андрійовича Міністр з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Віктор Балага, секретар РНБО Анатолій Кінах, геніальна українська поетеса Ліна Костенко, знаменитий боксер та нрвак у політиці Володимир Кличко, голова держадміністрації Київської області Євген Жовтяк, офіційні особи з МНС України та прес-служби Президента.

Президент та супроводжуючі його особи відвідали Свято-Іллінську Церкву в м. Чорнобилі, поклали квіти до меморіалу "Тим, хто врятував світ", загиблим пожежникам під час ліквідації наслідків ядерної аварії, побували на території сховища відпрацьованого ядерного палива - 2 (СВЯП-2), що будується, відвідали село Опачичі, де зараз мешкає 23 самопоселенці, поспілкувались з керівництвом зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення та ДСП "Чорнобильська АЕС". Словами "З Богом!" Віктор Ющенко дав символічний старт вивантаженню відпрацьованого ядерного палива з реактора третього енергоблока. Після цього перед будинком АПК-1 ЧАЕС Президент провів прес-конференцію для українських та іноземних журналістів.

З метою уникнути різночитань у висловах Президента, даємо повний текст його виступу перед журналістами. Вважаємо, що читачі самі зроблять висновки і відділять "зерно від половин".

- Чорнобильська зона складає тисячі квадратних кілометрів землі, яку вилучено із всякого вжитку. На

цій території знаходилось 95 сіл та інших населених пунктів, два міста. Зараз життя ледь жевріє в 12 селах, де мешкає 301 людина.

На цій площі сконцентровано 97 відсотків всієї проблеми радіоактивного забруднення, яка виникла внаслідок вибуху на Чорнобильській АЕС.

Зараз перед державною владою України стоїть п'ять викликів.

Перш за все - це необхідність грамотної, безпечної експлуатації самої атомної станції. 15 грудня 2000 року було зупинено третій енергоблок і разом з ним всю станцію. Але всі наступні п'ять років ядерне паливо залипалося в реакторах першого, другого та третього блоків і режим технологічної безпеки, роботи персоналу, нормативні вимоги до всіх процесів залишались такими ж, як і для працюючих об'єктів. Тому станція не є офіційно виведеною з експлуатації і знаходиться під моніторингом. Стоїть завдання розпочати вилучення ядерного палива і виведення станції з експлуатації.

Продовження на 2-ій стор.

ЧОРНОБИЛЬ: НОВА ПОЛІТИКА

Продовження. Початок на 1-ій стор.

За цим тягнеться шлейф безпекових проблем, робіт, які потрібно викопати на об'єкті "Укриття". І важлива економічна складова.

Я не буду говорити, скільки коштує перебування одного фахівця на ядерному блоці. Це дуже велика сума грошей. А коли йдеться про місяці і роки, то, безумовно, це є великою проблемою. А ми хочемо цих людей використовувати на нових викликах, в тому числі і на будівництві нового конфайнменту. Тому завдання, яке стояло, - це дати можливість для проведення нової політики на Чорнобильській атомній станції.

Сьогодні ми стали свідками того, що така політика вже проводиться. Розпочато роботи по зняттю станції з експлуатації, в подальшому - до демонтажу турбін, обладнання, їхньої утилізації, до безпечного зберігання відпрацьованого ядерного палива і радіоактивних відходів (РАВ). У цьому сенсі цей день є знаковим.

Другий блок - це завдання, пов'язані із будівництвом комплексів по переробці і зберіганню рідких і твердих РАВ. Завод із переробки рідких РАВ має 97-відсоткову готовність. І є надія, що 26 квітня 2006 року буде опрацьовано першу бочку з такими відходами.

Що до заводу по переробці твердих РАВ, то він має 40-відсоткову готовність по будівельних роботах. За два роки цей завод має бути введено до експлуатації.

Третя позиція - це об'єкт "Укриття". В 2010 році новий конфайнмент повинен бути введений до експлуатації. В цьому плані є чимало проблем, які потрібно подолати.

Фінансова складова проблеми. Проведено три міжнародні асамблеї з країнами донорами. При потребі 1 млрд. 91 млн. доларів задекларовано 530 млн. доларів додаткового фінансування. Якщо говорити про фінансове наповнення, то це складає 720 млн. доларів. У січні 2006 року відбудеться наступна асамблея країн донорів, на якій українська сторона буде добиватися повного наповнення цього конторису, необхідного для побудови "Арки" (нового конфайнменту). Ми також вийшли з ініціативою провести у квітні 2006 року в Києві міжнародну конференцію, учасники якої також би залучилися до обговорення проблем побудови нового конфайнменту і фінансового наповнення цього фонду.

Наступна позиція пов'язана із будівництвом сховища СВЯП-2. Це найбільш занедбаний об'єкт. З одного боку велика готовність із будівельно-монтажних робіт. З іншого - не завезено майже жодної одиниці обладнання. Тут є суттєве відставання від графіка введення його до експлуатації. Проблема виникла майже три роки тому, коли експерти дійшли висновку, що на проектному рівні не враховано особливості поводження і зберігання ядерного палива, яке знаходиться в реакторах Чорнобильської АЕС. Майже на весь цей час проект було законсервовано.

Зараз проведено експертні консультації, знайдено можливість переведення ядерного палива із мокрого режиму зберігання в СВЯП-1 на сухий режим в СВЯП-2. Наше враження, що українська сторона може брати у свої руки ініціа-

тиву по технології зберігання цього ядерного палива. Зараз наша мета - в найближчі тижні відновити на майданчику СВЯП-2 роботу будівельників і монтажників.

Чорнобиль — вічна тривога поетеси Ліни Костенко

Зараз незалежною фірмою проводиться міжнародна аудиторська перевірка, за підсумками якої з'явиться можливість відкрити другу лінію фінансування, котра буде коштувати 80 - 84 млн. доларів. Це приблизно така ж сума, яку було витрачено на першому етапі будівництва цього об'єкта. І в нас є враження, що після аудиторської перевірки ЄБРР дасть зелене світло для фінансування цього проекту. Тоді в 2010 році ми будемо мати графік введення СВЯП-2 до експлуатації.

Говорячи про блок проблем, що стосуються Чорнобильської АЕС, не можна залишити без коментарів і інші питання. Говорячи про Чорнобильську катастрофу, ми не повинні забувати, що це не лише техногенна складова, безпекові питання, а й гуманітарна катастрофа для України. Цілий пласт культури, поліської культури, по суті знищено.

Частина сіл закопано, в інших селах хати руйнуються, погоріли. В по-

ще декілька храмів, які відносяться до української культури XVI - XVII століть. Їх пограбовано, але ж це також острівці нашої духовності. Вважаю, що їх потрібно зібрати в м. Чорнобилі поруч із діючим храмом.

У зоні відчуження мешкають більш як 300 громадян України. Як проходить їхнє духовне, культурне, соціальне, побутове життя? Впродовж майже 20 років це питання не ставилося.

Двадцять років потому це було правильно. Цього вимагав час. Тоді це було необхідних знань, оцінки глибини проблематики. Зараз змінилися обставини, з'явилися нові знання, змінюється ставлення до багатьох безпекових характеристик. Ми прийшли до висновку, що до майбутнього Чорнобильської зони влада повинна піти зважено і запропонувати нову концесію її майбутнього. Землі, які розташовані на півдні зони, вже можуть брати участь в економічних проєктах. Завдяки спеціальним технологіям, тут можна виробляти альтернативні види палива, займатися генерацією лісу. Безумовно стоїть питання про запевнену справу. Ми тут маємо колосальні лісові і водні масиви. Тре-

ба їм дати статус, вони повинні мати піклування від держави. Підсумками сьогоденного візиту є підписання указу, який має дати відповідь на всі соціальні питання, які поки що не вирішено. Тим, хто потребує відселення, ми гарантуємо, що протягом 2006 року вони отримають від держави пропозицію по житлу.

Потім Віктор Андрійович відповідав на запитання журналістів. Зокрема, він сказав, що СВЯП-2 не буде побудовано до 2010 року, але це не викликає якихось складнощів із безпеко-

вою політикою ЧАЕС. Використання СВЯП-1 для тимчасового зберігання відпрацьованого ядерного палива дозволяє вирішувати всі безпекові проблеми до 2015 року.

Для проведення стабілізаційних робіт всередині об'єкта "Укриття" виділено 43 млн. доларів. Це забезпечить стабільність конструкцій об'єкта до завершення будівництва "Арки".

Що до будівництва нового безпечного конфайнменту ("Арки"), то зараз проводяться економічні оцінки, які надала кожна зі сторін, що взяли участь у конкурсі. Значна ж частина робіт по створенню інфраструктури, які потрібні для початку робіт по будівництву нового безпечного конфайнменту, вже виконано. Скоріш за все кіпцеве рішення із визначення переможця конкурсу на будівництво "Арки" буде прийняте пізніше 15 січня наступного року.

Що до подальшого використання СВЯП-2 для зберігання відпрацьованого ядерного палива із закордонних атомних станцій, то Президент прокоментував це наступним чином: "Це питання резонансне і я розумію, що його будуть коментувати по-різному. Але СВЯП-2 за умови побудови сховища, може задовольнити потреби не лише Чорнобильської АЕС, інших атомних електростанцій України, а й потреби інших країн. Цей майданчик ми розглядаємо як спеціальний національний об'єкт. Економічна доцільність такого рішення безумовна. Тим більше, що територія, яка зайнята майданчиком СВЯП-2 і яка прилягає до нього, не зможе традиційно використовуватись ще тисячі років. Але потрібно добре поміркувати перед тим, як прийняти політичне рішення. І воно не буде прийняте без всебічного обговорення з громадськістю і переконання, що це відповідає національним інтересам України".

Юрій ДРОНЖКЕВИЧ